

ES sociālā dialoga programmas projekts 2012. – 2014. gadam

Ierosinājums sociālā dialoga speciālajai darba grupai

2012. gada 26. janvārī

Mūsu nostādne

Eiropas Savienība pārdzīvo lielāko krīzi tās pastāvēšanas vēsturē. Pēc tam, kad 2008. gadā uzliesmoja finanšu krīze, tā smagi satricināja vairākas Eiropas valstis. Ar vien biežāk Eiropas valstis saskaras ar grūtībām atrast līdzekļus un piemērot ekonomisko politiku un nepieciešamās reformas, lai stiprinātu izaugsmi un nodarbinātību, vienlaicīgi nodrošinot ilgtspējīgas valsts finanses un sociālās aizsardzības sistēmas.

Tuvākajos gados Eiropai būs jāsaucas ar lieliem izaicinājumiem. ES ir vairāk kā 23,5 miljoni bezdarbnieku, kas ir augstākais bezdarba līmenis ES kopš 20. gadsimta 90. gadu sākuma. Lai izpildītu stratēģijas „Eiropa 2020” noteikto mērķi sasniegt 75% nodarbinātības sliekšni, būs nepieciešams radīt 17,6 miljonus jaunu darbavietu.

Eiropa var gūt panākumus vienīgi tad, ja tiks ieviesta saprātīga makroekonomikas politika. Tajā pat laikā prioritārā kārtā līdzekļi ir jāiegulda ilgtspējīgās izaugsmi veicinošās stratēģijās.

Lai radītu jaunas un labākas darbavietas, Eiropai ir nepieciešami labi funkcionējoši darba tirgi un atbilstošas kvalifikācijas darbaspēks. *Nepieciešams izveidot piemērotus pamatnosacījumus, kuri palīdzētu nodrošinātu nodarbinātības iespējas visiem strādājošajiem un ļautu tiem integrēties, attīstīties un saglabāt savu stāvokli Eiropas darba tirgos.*

Šajā ārkārtas situācijā BUSINESSSEUROPE, UEAPME, CEEP, ETUC (un sakaru koordinēšanas komiteja EUROCADRES/CEC) tiek pakļauta pārbaudījumam. Mūsu panākumu apjomu noteiks mūsu spēja izvirzīt risinājumus, kas īpaši attiecas uz ES darba tirgu problēmām, lai veicinātu izaugsmi, nodarbinātību un sociālo kohēziju.

Valsts, reģionālā, vietējā un nozares līmenī sociālais dialogs spēlē nozīmīgu lomu ekonomisko problēmu pārvarēšanā un to izaicinājumu, kas sagaida uzņēmumus un darbaspēku, risināšanā. Tāpēc esam pārliecināti, ka ES sociālais dialogs spēj arī papildināt un veidot šos citus līmeņus un pievērsties pašām smagākajām problēmām ar sadarbības palīdzību.

Apzinoties samazināto Eiropas kompetenci attiecībā uz nodarbinātību un sociālajām lietām, mūsu mērķis ir veicināt pareizu ES sociālo un nodarbinātības politiku. Eiropas sociālie partneri aktīvi iesaistīsies gaidāmo Eiropas debašu par nodarbinātību un sociālajām lietām veidošanā tādā veidā, kas kalpos darba devēju un darbinieku vajadzībām. Mūsu mērķis arī ir izveidot lietderīgu pamatprogrammu, kas veicinātu valsts līmeņa diskusijas par nepieciešamo politiku un reformām. Šajā ziņā labāk saskaņota ES un valsts Sociālā programma var palīdzēt nodrošināt rezultātus Eiropas iedzīvotājiem.

ETUC (un sakaru koordinēšanas komiteja EUROCADRES/CEC), BUSINESSSEUROPE, CEEP un UEAPME, kā Eiropas sociālie partneri, ir iesaistīti dažāda veida pasākumos. Šī 2012. – 2014. gada darba programma ir mūsu dienas kārtības pamats. Mēs to varam uzlabot, ņemot vērā ES attīstību nākotnē. Papildus mēs turpināsim darboties divpusējos un trīspusējos līmeņos, ņemot vērā gaidāmos Komisijas ierosinājumus un iniciatīvas.

Mūsu darbības

Šī programma aptver trīs gadu periodu no 2012. gada līdz 2014. gadam. Tā iekļauj šādas tālāk tekstā norādītās problēmas un darbības.

1. Jaunatnes nodarbinātība (2012. gads)

Tā kā bezdarba līmenis jauniešu vidū pārsniedz 22%, ir nepieciešams nekavējoties labot šo nepieņemamo situāciju. Jauniešu nodarbinātības situācija tiks uzskatīta par prioritāti. Mēs koncentrēsimies uz saikni starp izglītību, jauniešu cerībām un darba tirgus vajadzībām, ņemot vērā jauniešu iekļaušanos darba tirgū, lai veicinātu nodarbinātības palielināšanos kopumā.

Rīcības plāna ietvaros mēs izstrādāsim konkrētus ieteikumus arī dalībvalstīm un ES iestādēm. Šis darbs iekļausies nodarbinātības analīzē (skat. 2. punktu). Mēs arī veicināsim G20 jauniešu nodarbinātības programmu.

2. Visaptveroša nodarbinātības analīze (2013. gads)

Mēs veiksīm Eiropas darba tirgu darbības analīzi, nozīmīgi papildinot mūsu kopējo 2007. gada analīzi un vispārzināmus faktus/skaitļus. Šī analīze pievērsīsies gan īslaicīgām problēmām, kas radušās krīzes dēļ, gan strukturālām problēmām. Mēs vēlamies izprast, kādēļ dažu valstu politikas līdz šim ir spējušas veicināt krīzes pārvarēšanu daudz efektīvākā veidā nekā citu valstu politikas, īpaši attiecībā uz nodarbinātību un iemaņām. Pamatojoties uz iepriekšminēto, mēs izdarīsim secinājumus un izveidosim konkrētus ieteikumus dalībvalstīm un ES iestādēm, kurus veicinās un virzīs Eiropas un valstu sociālie partneri.

3. Dzimumu vienlīdzība (2012. – 2013. gads)

Sociālie partneri piekrīt, ka ir nepieciešams veikt turpmākas darbības, lai pievērstos atlikušajām nevienlīdzības problēmām starp sievietēm un vīriešiem, iekļaujot atšķirības darba samaksā starp dzimumiem. Lai sasniegtu šo mērķi, sociālie partneri turpinās darbu pie četrām prioritātēm, kuras tika noteiktas 2005. gada dzimumu vienlīdzības rīcības plānā, kas joprojām ir spēkā esošs un nozīmīgs. Tie balstīsies uz veiksmīgu pieredzi, kas gūta uzņēmumu līmenī, ieviešot rīcības plānu, piemēram, instrumentu kopumu, kas palīdz veidot pasākumus.

4. Izglītība un mūžizglītība (2013. – 2014. gads)

Darba devēji, darbinieki un valsts iestādes kopīgi ir ieinteresēti un atbildīgi par zināšanu pastāvīgu attīstību un kvalifikācijas iegūšanu. Uzņēmumiem kvalificēta darbaspēka pieejamība un attīstība ir viens no nosacījumiem, lai spētu ieviest jauninājumus un nodrošinātu konkurētspēju. Darbiniekiem nepieciešamo zināšanu, iemaņu un pieredzes iegūšana, atjaunošana un attīstīšana darbā pavadītās dzīves laikā ir visefektīvākais veids, kā iegūt darbu un palikt aktīviem darba tirgū.

2002. gadā Eiropas sociālie partneri pieņēma rīcības plānu pamatprasmju un kvalifikāciju mūžizglītības attīstīšanai. Šis rīcības plāns atbilst arī pašreizējai situācijai attiecībā uz tā četrām prioritātēm. Neskatoties uz to, kopš 2002. gada ir radušās šādas divas problēmas: 1) nepieciešamās prasmes ekonomikas ekoloģizācijai; 2) gados vecāku darbinieku prasmju atjaunošana un uzlabošana ar mērķi paildzināt darba dzīvi. Mēs risināsim šīs divas problēmas, par pamatu izmantojot esošo četru prioritāšu matricu.

5. Mobilitāte un ekonomiskā migrācija (2014. gads)

Kā iepriekš tika nolemts 2009. – 2010. gada programmā, mēs kopīgi pievērsīsimies mobilitātes un ekonomiskās migrācijas problēmām un veicināsim migrējošo darba ņēmēju integrāciju darba tirgū un darbavietā, lai identificētu iespējamo kopīgo rīcību.

6. Sekmīgāka sociālā dialoga instrumentu ieviešana un to ietekme (2012. gads)

2011. gadā veiktais kopējais „sociālā dialoga rezultātu un problēmu” novērtējums atklāj, ka vairākiem valsts sociālo partneru ir pozitīva attieksme pret līdzšinējiem panākumiem, kas sasniegti attiecībā uz autonomu pamatnolīgumu ieviešanu. Neskatoties uz to, Eiropas sociālie

NON-OFFICIAL TRANSLATION

partneri atzīst, ka dažādu sociālā dialoga instrumentu ietekme un/vai ieviešana ir jāuzlabo, it sevišķi dažās valstīs. Kā tika nolemts 2006./2008. gada un 2009./2010. gada rīcības pamatprogrammā, un pamatojoties uz pieredzi, kas gūta iepriekšējos ieviešanas procesos, un uz atklājumiem, kas iegūti 2012. gada ar šo problēmu saistītajos semināros, mēs kopīgi nodrošināsim labāku ES sociālā dialoga instrumentu ietekmi un/vai ieviešanu visā Eiropā.

7. Sociālo partneru organizāciju veikspēja (2012. – 2014. gads)

Lai iegūtu pozitīvus rezultātus, sociālā dialoga veidošanai ir nepieciešamas spēcīgas sociālo partneru organizācijas. Iepriekš esam vadījuši veiksmīgu projektu, lai palīdzētu Centrāleiropas un Austrumeiropas sociālajiem partneriem. Dažās dalībvalstīs ar to nepietiek un ir jāvelta lielākas pūles. Mēs izvērtēsim un izstrādāsim ieteikumus, lai optimizētu veidu, kā Eiropas Sociālais fonds varētu to veicināt. Turklāt mēs apsvērsim kopēju rīcības plānu, lai sniegtu atbalstu Vidusjūras dienvidu piekrastes sociālo partneru spēju veidošanā, kas īpaši attiecas uz tiem, kuri nesēn piedzīvoja režīmu maiņu „arābu pavasara” laikā.

8. ES ekonomikas un sociālā pārvaldība (2012. gads)

ES ekonomikas pārvaldība attiecas uz sociālo partneru kompetenci tādos jautājumos kā, piemēram, algas, pensijas un darbaspēka izmaksas, kas ir dalībvalstu darba attiecību sistēmas pamats. Tāpēc mēs uzsāksim pārrunas sociālā dialoga komitejā ar mērķi izveidot kopīgu redzējumu attiecībā uz sekām, kādas pašreizējās debātes par Eiropas ekonomisko pārvaldību radīs uz ES un valsts līmeņa sociālo dialogu, un ar nolūku attīstīt iespējamus ieteikumus attiecīgajos līmeņos.

*****